

Sisällysluettelo

1. Strategian lähtökohdat	3
2. Revontuli-Opiston strategian viitekehykset	4
3. Strategian perusta	6
3.2 Revontuli-Opiston toiminta-ajatus.....	6
3.3 Revontuli-Opiston visio	6
3.4 Revontuli-Opiston arvot	7
4. Revontuli-Opiston kehittämisen painopistealueet 2016-2018.....	8

Liitteet

LIITE 1. Revontuli-Opisto on keskeinen maahanmuuttotoimija Enontekiöllä, Kittilässä ja Sodankylässä

1. Strategian lähtökohdat

Vapaa sivistystyö on tärkeä osa suomalaista aikuiskoulutusjärjestelmää. Vapaan sivistystyön opinnot edistävät yksilöiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sekä lisäävät sosiaalista pääomaa. Kansalaisopistojen koulutuksen tavoitteista ja sisällöistä päättävät oppilaitosten ja organisaatioiden taustayhteisöt pääsääntöisesti itse ylläpitämislupansa rajoissa. Koulutusta ei säädellä opetussuunnitelmin tai tutkinnon perustein. Tältä osin poikkeuksen muodostaa taiteen perusopetus, johon suuntaviivat määrää valtakunnallinen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma. Kansalaisopistotoiminnassa olennainen piirre on myös opiskelijoiden osallistumisen vapaaehtoisuus.

Revontuli-Opisto on kolmen kunnan, Enontekiön, Kittilän ja Sodankylän yhteinen alueellinen kansalaisopisto, joka on perustettu 1.1.2010. Revontuli-Opiston toiminta-alueella on noin 16 500 asukasta, joille on vuosittain tarjottu opetusta yhteensä noin 18 000 tuntia. Eniten opetusta on tarjottu kädentaitojen, musiikin ja liikunnan aineryhmissä, kutakin noin 4000 oppituntia vuodessa. Lisäksi opisto tarjoaa maksupalvelutoimintana vuosittain alueen yrityksille ja yhteistyökumppaneille noin 1000 tuntia.

Revontuli-Opiston henkilöstö muodostuu 10 toistaiseksi voimassaolevasta virka- tai työsuhteesta. Opistoissa on vähän päätoimista opetushenkilöstöä (5 hlöä) joka suuntautuu kulttuurisesti suhteellisen kapealle alalle (musiikki, tekstiilityö ja tanssi). Tuntiopettajia opistossa työskentelee vuosittain noin 150 henkilöä ja suurin osa heistä tekee työtään ”harrasteperiaatteella”. Revontuli-Opiston kokonaisbudjetti vuodessa on ollut noin 1,3 miljoonaa euroa.

Strategia on organisaation toiminnan punainen lanka, joka sisältää tietoiset, keskeiset tavoitteet kuitenkin niin, että muuttuva maailma pyritään huomioimaan. Revontuli-Opiston strategian lähtökohta on se, ettei opisto ajaudu tai pelkästään sopeudu tulevaisuuteen, vaan on itse aktiivisesti tekemässä tulevaisuutta. Laadittavan strategian keskeisiä tavoitteita on tukea isäntäkunnan ja sopimuskuntiensa strategioita mm. kuntalaisten hyvinvointia ja paikallisten elinkeinojen osaamista.

Valtio rahoittaa vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksia valtionosuutena. Valtionosuuden ulkopuolelle jäävä osa kustannuksista katetaan kurssimaksuilla ja ylläpitäjän osuudella. Kunnilla ei ole lakisääteistä velvollisuutta rahoittaa vapaata sivistystyötä. Miten toimimme niin, että kuntapäätäjät näkevät opistojen arvon? Miten toimimme nykyisillä resursseilla mahdollisimman tehokkaasti ja toimintaamme kehittävästi?

2. Revontuli-Opiston strategian viitekehykset

Strategisen viitekehyksen tärkeitä osia ovat maan hallitusohjelmat, OKM:n koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmat, kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma, alueellinen aikuis-koulutusstrategia ja paikalliset ylläpitäjäkuntien strategiat. Tärkeimpänä viitekehyksenä Revontuli-Opiston toiminnalle pohjautuu lakiin vapaasta sivistystyöstä.

”Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.” (Laki vapaasta sivistystyöstä 1 § 29.12.2009/1765).

”Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.” (Laki vapaasta sivistystyöstä 2 § 29.12.2009/1765)

Vapaan sivistystyön rahoituksen uudistaminen maan edellisen hallituksen toimesta oli merkittävä kansalaisopistotoiminnan rahoitusta vakauttava uudistus. Uusi rahoituslaki astuu voimaan 1.1.2016 ja sen merkittävimmät muutokset olivat yhteen yksikköhintaan siirtyminen maaseutu ja kaupunkiopistojen kesken ja siirtyminen ns. valtionosuuskiintiöihin (90% valtionosuudesta), jotka vahvistetaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tämän lisäksi vuosittain vahvistetaan valtionosuuden (10% valtionosuudesta) ns. liikkuva osa, johon vai-

kuttaa alueen väestönmuutos, ikäihmisten, yöttömien ja maahanmuuttajien osuus väestöstä.

Valtioneuvoston vuonna 2011 vahvistama koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma vuosille 2011-2016 on edelleen osana viitekehystä. Sen perusta rakentuu elinikäisen oppimisen periaatteelle. Sillä tarkoitetaan oppimista kaiken ikäisenä ja kaikilla elämänaluilla. Nykyinen Sipilän hallitusohjelma ”Ratkaisujen Suomi” korostaa koulutuksen ja osaamisen merkitystä Suomen tulevan kehityksen kannalta ratkaisevalta, jotta maamme kilpailukyky paranee ja maan talous saadaan nousuun. Erikseen nykyinen hallitusohjelma mainitsee taiteen perusopetuksen, jonka saatavuutta pyritään parantamaan maan laajuisesti.

Kuntaliiton sivistyspoliittisessa ohjelmassa ”Sivistyksen suunta 2025” visiona on, että kuntien järjestämät vapaan sivistystyön palvelut vastaavat alueellisiin sivistystarpeisiin. Ne tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, yhteisöllisyyden kasvulle ja kulttuuri-toiminnalle. Kansalaisopistopalveluja on saatavana lähi- ja etäpalveluina alueellisesti kattavasti koko Suomessa.

Lapin aikuiskoulutusstrategian mukainen visio vuodelle 2020 on: Suomen huipulla – Lapissa laadukkaat ja joustavat jatkuvan oppimisen pitkospuut, jotka takaavat tulevaisuuden osaamisen, työn ja hyvinvoinnin. Pää tavoite on maakunnan ja sen asukkaiden osaamisen, yrittäjyyden ja hyvinvoinnin vahvistaminen mm. aikuiskoulutuspalvelujen sekä aktiivisen verkostoyhteistyön kehittymisen kautta.

Keskeinen osa viitekehystä on Enontekiön, Kittilän ja Sodankylän kuntastrategiat. Lähtökohdaksi Revontuli-Opistolle oli kansalaisopistotoiminnan turvaaminen koko toiminta-alueella ja opistotoiminnan kehittäminen. Opiston tulee tukea alueensa ihmisten hyvinvointia ja tukea paikallisten elinkeinojen, kuten matkailu, osaamista.

3. Strategian perusta

3.1 Revontuli-Opiston toiminta-ajatus

Revontuli-Opiston toiminta perustuu elinikäisen oppimisen periaatteeseen. Opisto tarjoaa yleissivistävää koulutusta, ammattitaitoa kehittäviä kursseja ja maksupalvelukoulutusta sekä tukee koulutustarjonnallaan kaikenikäisten hyvinvointia. Revontuli-Opiston toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen ja lisätä kuntalaisten osallisuutta. Opistomme edistää omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä paikkakuntiansa kehittymistä sekä asukkaiden hyvinvointia, viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä.

3.2 Revontuli-Opiston visio

Visio on näkemys siitä mitä haluamme olla, mihin organisaatio on matkalla ja millaisen maailman puolesta se toimii. Vision täytyy aina olla jaettu, koska ilman todellista sitoutumista se ei ohjaa toimintaa.

Revontuli-Opisto tunnetaan laadukkaana oppilaitoksena ja kulttuurisena toimijana sekä hyvänä yhteistyökumppanina alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Opistomme mahdollistaa opiskelun koko toiminta-alueella iästä riippumatta ja tukee monipuolisella kurssitarjonnallaan opiskelijoiden psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Opistoamme luonnehtii avoimuus ja helppo lähestyttävyyys.

3.3 Revontuli-Opiston arvot

Sivistyksellinen tasa-arvo

Tuemme alueen elinvoimaisuutta kohdentamalla kurssitarjontaan koko toiminta-alueelle.

Tarjoamme opetusta ja harrastusmahdollisuuksia tasapuolisesti eri kohderyhmille ja kaikenikäisille kulloistenkin painopistealueittemme mukaisesti.

Pidämme kurssimaksut kohtuullisina ja tasavertaisina niin taajamissa kuin sivukylissä.

Asiakslähtöisyys

Hankimme toiminnastamme palautetta kyselyillä ja arvioinneilla.

Reagoimme nopeasti asiakkaittemme tarpeisiin.

Otamme huomioon kaikki väestöryhmät ja alueet.

Asiakkailla ”matala kynnyks” lähestyä.

Joustavuus

Pystymme muuttamaan opetussuunnitelmia tarpeen mukaan.

Henkilökuntamme muutosvalmius on hyvä.

Päätöksentekoprosessi on mutkaton.

Uudistuvuus

Pysymme aina ajan hermolla ja mielellään askeleen edellä.

Otamme huomioon toimintaympäristön ja elinkeinorakenteen muutokset.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Edistämme ja tuemme opiskelijoittemme mahdollisuuksia tutustua toisiinsa ja rakentaa sosiaalisia verkostoja

Kansainvälisyys

*Olemme kansainvälisesti aktiivisia, erityisalueena Pohjois-kalotin alue.
Aktiivisella hakevalla toiminnalla luodaan uusia toimintamuotoja ja mahdollisuuksia.*

Yhteistyö

*Teemme yhteistyötä yli hallinto- ja kunta- ja valtakunnan rajojen.
Aktivoidaan yhteistyömallit yritystoiminnan ja kolmannen sektorin kanssa.
Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa.*

4. Kehittämisen painopistealueet 2016-2018

Kuntalaiskyselyn pohjalta Revontuli-Opiston painopistealueita lähivuosina ovat terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen liikunnan ja kulttuurin kautta (mm. aivoterveys) kaikenikäisillä kuntalaisilla. Tämä onnistuu laajan kurssitarjonnan avulla. Painopistealueena on myös verkko-opetuksen kehittäminen kaikilla ainealueilla. Kansainvälisyys on jatkossakin luonnollinen osa Revontuli-Opiston toimintaa ja opettajien osaamista lisätään esim. kv. kouluksilla. Revontuli-Opistolla on hyvät valmiudet auttaa maahanmuuttajien kotouttamisessa mm. suomen kielen ja kulttuurin opetuksella.

Revontuli-Opisto tarjoaa lapsilleen ja nuorilleen jatkossakin mahdollisuuden taiteen perusopetuksen opintoihin. Revontuli-Opisto on aktiivinen toimija TPO-oppilaitosten kentässä ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös valtakunnalliseen opetussuunnitelmien kehittämistyöhön.

Painopistealueet

1. Revontuli-Opisto innovoi ja uudistaa

- Opetustarjonnan monipuolistaminen
- Digitaalinen vapaa-sivistystyön kehittäminen
- Viestintäsuunnitelma laaditaan lv. 2016 alussa
- Kehittäminen hanketoiminnan avulla
- Kestävän kehityksen edistäminen

2. Yhtenäinen opisto

- Opiston imagon ja profiilin nostaminen
- Synergian kehittäminen muiden toimijoiden kanssa
- Toimintatapojen tarkastelu ja yhtenäistäminen

3. Taiteen perusopetus

- Varhaisiän opintojen kehittäminen
- Uusi opetussuunnitelma
- Taiteiden välisen yhteistyön kehittäminen
- Kittilän tanssin tpo:n aloittaminen
- Resurssien turvaaminen

4. Tasa-arvon edistäminen

- Alueellisen tasa-arvon edistäminen
- Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen
- Sosiaalisen tasa-arvon edistäminen
- Sivistyksellinen tasa-arvo vastaa paikalliseen sivistystarpeeseen vastaaminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Uudet rahoituskanavat

1. REVONTULI-OPISTO ON KESKEINEN MAAHANMUUTTOTOIMIJA KITTILÄSSÄ, SODANKYLÄSSÄ JA ENONTEKIÖLLÄ

Revontuli-Opisto tarjoaa maahanmuuttajille kotouttavia toimenpiteitä, jotka tukevat heidän tulemistaan osaksi paikallista yhteisöä ja suomalaista yhteiskuntaa.

Kotouttavia toimenpiteitä:

- **Suomen kielen kurssit**, joita järjestetään eritasoisia ja erisisältöisiä. Pysyvästi maahan muuttaneilla on erilaiset tarpeet oppia kieltä kuin väliaikaisesti tulleilla. Väliaikaisesti työn vuoksi alueelle muuttaneille on tarjolla työnantajan kanssa räätälöityjä maksupalvelukurssseja, mutta myös tavallinen kurssitarjonta on kaikille avointa kansallisuudesta tai vakituisesta asuinpaikasta riippumatta.
- **Suomalainen kulttuuri ja yhteiskunta** -tietopakettikurssit, joita voidaan järjestää erityisesti maksupalvelukurssina suurimmille ulkomaalaisia työllistävillä yrityksillä.
- **Tervetuloa kuntaan / alueelle** -kurssit, joita järjestetään yhteistyössä kuntien elinkeinopalvelujen kanssa. Lyhytkestoiset tilaisuudet / kurssit suunnataan kaikille alueelle vastikään muuttaneille kansallisuudesta riippumatta.
- **Kotoutumiskoulutus**. Kotouttamislain (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010) mukaan maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena, mutta sitä voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Kunta voi järjestää kotoutumiskoulutusta ja ohjata maahanmuuttajan kunnan järjestämään kotoutumiskoulutukseen tai muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun. Maahanmuuttajan, joka opiskelee omaehtoisesti, oikeus kotoutumistukeen määräytyy työttömyysturvalain tai toimeentulolain mukaisesti. Kotoutumiskoulutuksena järjestetään suomen kielen opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää maahanmuuttajan työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Revontuli-Opisto järjestää kotoutumiskoulutusta siten, että se on kotouttamislaissa määriteltyä omaehtoista opiskelua.

- **Alkukartoitusten laatiminen.** Kotouttamislain mukaan Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi TE-toimistoon. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. TE-toimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus voidaan jättää kuitenkin tekemättä, jos se katsotaan ilmeisen tarpeettomaksi. Näin on esimerkiksi silloin, jos maahanmuuttaja on oleskellut maassa jo pitkään eikä hänen katsota hyötyvän alkukartoituksen tekemisestä. Kotoutumislain lähtökohtana on ohjata työttömien työnhakijoiden ja toimeentulotukea saavien lisäksi myös muita maahanmuuttajia kotoutumista edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin. Alkukartoituksen tekemistä on syytä harkita myös muiden maahanmuuttajien kohdalla (esim. puoliset, kotiäidit, opiskelijat). Näin kunta saa jo varhain yhteyden myös niihin maahanmuuttajiin, jotka muutoin voivat jäädä aktiivisten kotouttamistoimien ulkopuolelle. Alkukartoituksen avulla voidaan myös tukea esimerkiksi opiskelijoiden ja työntekijöiden asettumista ja jäämistä Suomeen. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Viranomaisen voi tehdä alkukartoituksen itse tai ostaa palvelun ulkopuoliselta toimittajalta, tässä tapauksessa Revontuli-Opistolta.
- **Kotouttamissuunnitelmien laatiminen.** Kotouttamislain mukaan työttömällä tai muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalla maahanmuuttajalla on aina oikeus kotoutumissuunnitelmaan. Kotoutumissuunnitelma voidaan tehdä myös maahanmuuttajalle, jonka TE-toimisto tai kunta alkukartoituksen perusteella arvioi tarvitsevan sitä. Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen ja henkilökohtainen kotoutumista tukeva suunnitelma, jonka maahanmuuttaja laatii yhteistyössä kunnan ja/tai TE-toimiston kanssa. Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät maahanmuuttajan suomen tai ruotsin kielen taidon oppimista sekä tarjoavat muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Kotoutumissuunnitelman avulla tuetaan maahanmuuttajan pääsyä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi. Mikäli Revontuli-Opisto toimii alkukartoitusten laatijana, on luontevaa, että opisto osallistuu yhteistyössä kunnan ja muiden viranomaisten kanssa myös kotouttamissuunnitelmien laadintaan.

2. REVONTULI-OPISTO ON KANSAINVÄLINEN TOIMIJA

Revontuli-Opistolla on kansainvälistä toimintaa opettajien ja muun henkilöstön sekä opiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden kautta.

Kansainvälistä toimintaa:

- **Yhteistyö kalottialueen oppilaitosten kanssa.** Järjestetään monen eri alan (esim. taide, luonto, kulttuuri, kielet) kursseja Revontuli-Opiston alueen ulkopuolella. Kurssit suunnataan Revontuli-Opiston alueen asukkaille sekä yhteistyöopiston (tällä hetkellä Vantaan aikuisopisto) asiakkaille.
- **Matkakurssien tarjonta.** Tarjotaan erityisesti opiston kielikursseille osallistuville kieli- ja kulttuurimatkoja lähialueiden kohteisiin. Lisätään markkinointiyhteistyötä muiden toimijoiden (esim. Vantaan aikuisopiston) järjestämien kieli- ja kulttuurimatkojen osalta sellaisten matkojen osalta, joita Revontuli-Opistolla ei ole itsellään mahdollisuutta tarjota.
- **Kurssitarjontaa kansainvälisille asiakasryhmille.** Järjestetään kansainvälisille asiakkaille suomen kielen opiskeluun keskittyviä matkakursseja Kittilään, Sodankylään ja / tai Enontekiölle.
- **Hanketoiminta.** Revontuli-Opisto osallistuu henkilöstön kansainvälistä liikkuvuutta mahdollistavaan hankkeeseen. Lisäksi etsitään mahdollisuuksia opiskelijaryhmien osallistua kansainvälisiin vaihto/yhteistyöohjelmiin tai kansainvälisiin tapahtumiin.
- **Kielikoulutus.** Revontuli-Opisto tarjoaa laajan kielikurssitarjonnan lähiopetuksena, etäopetuksena ja yhdessä yhteistyökumppanien kanssa.
- **Tiedottaminen.** Revontuli-Opisto tiedottaa toiminnastaan eri kielillä opinto-oppaassa, verkkosivuillaan ja sosiaalisessa mediassa.

3. REVONTULI-OPISTO ON KAKSISUUNTAISEN KOTOUTUMISEN EDISTÄJÄ

Kaksisuuntaisella kotoutumisella tarkoitetaan paitsi maahanmuuttajien kotoutumista ja tulemistä osaksi suomalaista yhteiskuntaa niin myös kantaväestön suhtautumisen muuttumista positiiviseksi maahanmuuttoa ja maahanmuuttajia kohtaan. Kaksisuuntaista kotoutumista edistäviä toimenpiteitä edellä mainittujen (kohta 1.) maahanmuuttajille suunnattujen lisäksi:

- **Maahanmuuttajien osallistaminen.** Hyödynnetään Revontuli-Opiston alueella asuvien maahanmuuttajien erityistietoja ja -taitoja opiston kurssitarjonnassa (kielikurssien ja keskusteluryhmien vetäjät, ruokakurssit, käsityöpajat, teemapäivät, jotka liittyvät vieraisiin kulttuureihin). Lisätään tiedottamista opiston koko kurssitarjonnasta (heikollakin kielitaidolla voi osallistua tietyntyyppisille kursseille). Selvitetään maahanmuuttajien kurssitarpeita (saadaan tarkempaa tietoa suomen kielen ja kulttuurin opetuksessa tarjottaviin sisältöihin).
- **Vieraat kulttuurit tutuiksi.** Maahanmuuttajien laajempi osallistuminen opiston toimintoihin edesauttaa yhteyksien luomista maahanmuuttajien ja suomalaisten välillä (osallistuminen samoille kursseille, vieraita kulttuureja käsittelevät kurssit, kielikurssit ja matkakurssit).